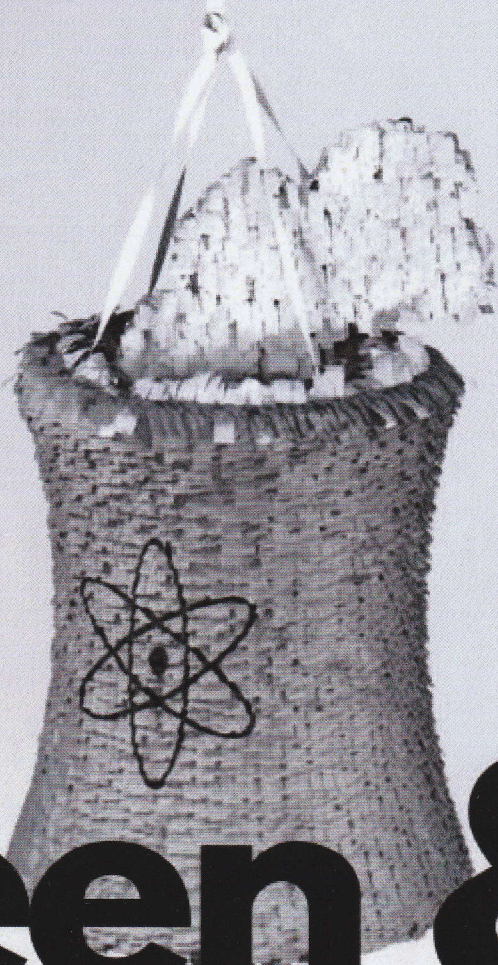

EKOLOGICKÁ STOPA

téma mesiaca

5/2019

green & friends

Z REDAKCIE PÁNA GREENA A
PRIATELOV

Slovo šéfredaktora...

Vítame Vás milí
čitatelia, ekologickí
nadšenci!

V tomto vydaní by sme
Vám radi priblížili tému,
ktorej sa mnohí štítia,
odmietajú či eliť realite.
Tému veľa mi podstatnú
a dôležitú pre nás,
obyvateľov Zeme.
Napriek tomu, že sme
konzumnou
spoločnosťou,
dokážeme zmenšiť
našu ekologickú stopu?
Ako predísť tzv. eko-
katastrofe? Nuž,
dozviete sa cenné tipy,
o tom ako aj vy doma
môžete žiť
úspornejšie.

Po úvodnom príbehu sa
porozprávame sa
s trnavskou fitness
trénerkou na tému
znečistenia. Pripravili
sme si pre Vás aj
osemsmerovku.
Dôležitou súčasťou
obsahu je aj článok
o fixkách – nový trend,
alebo environmentálne
riziko?

Ďakujeme Vám sa
prejavenú priazeň pri
zakúpení časopisu.

Prajeme Vám kvalitné
čítanie.

Ľubo Green

REDAKČNÁ RADA

ELIŠKA BOHUNICKÁ

KRISTIÁN BOĎA

LAURA SKUPINOVÁ

Aká zelená je TVOJA myseľ?

vedomostný test

2. Triedite odpad? Do ktorého kontajnera by ste hodili použité sklo?

- a) do zeleného
- b) do modrého
- c) do žltého

4. Keď triedite papier, s čím si nemusíte lámať hlavu?

- a) Nie je nutné odstraňovať kovové svorky a spony
- b) Nemusíte separovať igelitové okienka z obálok
- c) Môžete sem zaradiť aj všetky papierové krabice z nápojov

5. Ak ste v lese, môžete na zem odhodiť ohryzok z jablka. Môžete to isté urobiť aj s banánovou šupkou?

- a) áno, bez problémov
- b) nie, obsahuje prírodný salicíin, ktorý je pre veľa zvierat jedovatý
- c) nie, je to ovocie, ktoré nie je pre našu prírodu typické

1. Väčšina z nás pozná pojem „ekológia“ ako ochranu životného prostredia. Aký je ale jeho pôvodný význam – Čo táto veda skúma?

- a) Vzťah organizmov a prostredie
- b) Ukladanie škodlivých látok v potravinovom reťazci
- c) Negatívne dopady ľudskej činnosti na život

3. Čo nesmiete vyhodiť do kontajnera na plast?

- a) Plastové hračky s pískatkom
- b) plastové nádoby pre použitie v mikrovlnnej rúre
- c) pneumatiku

6. Významným zdrojom nerozložiteľného odpadu sú bábätká – teda tie, ktoré používajú jednorazové plienky. Koľko nerozložiteľného odpadu vyprodukuje jedno dieťa za obdobie používania plienok?

- a) 100 kg
- b) 1 tonu
- c) 100 ton

Slovo šéfredaktora...

Vítame Vás milí
čitatelia, ekologickí
nadšenci!

V tomto vydaní by sme
Vám radi priblížili tému,
ktorej sa mnohí štítia,
odmietajú či eliť realite.
Tému veľmi podstatnú
a dôležitú pre nás,
obyvateľov Zeme.
Napriek tomu, že sme
konzumnou
spoločnosťou,
dokážeme zmenšiť
našu ekologickú stopu?
Ako predísť tzv. eko-
katastrofe? Nuž,
dozviete sa cenné tipy,
o tom ako aj vy doma
môžete žiť
úspornejšie.

Po úvodnom príbehu sa
porozprávame sa
s trnavskou fitness
trénerkou na tému
znečistenia. Pripravili
sme si pre Vás aj
osemsmerovku.
Dôležitou súčasťou
obsahu je aj článok
o fixkách – nový trend,
alebo environmentálne
riziko?

Ďakujeme Vám sa
prejavenú priazeň pri
zakúpení časopisu.

Prajeme Vám kvalitné
čítanie.

pán Green

REDAKČNÁ RADA

ELIŠKA BOHUNICKÁ

KRISTIÁN BOĎA

LAURA SKUPINOVÁ

Jednorazové fixky

nový trend, alebo tichý environmentálny nepriateľ?

Používanie jednorazových popisovačov začalo začiatkom 21. storočia aj na Slovensku. Pomaly vytlačilo z cesty biele kriedy. Čierne tabule sú nahrádzané bielymi magnetickými tabuľami. Používanie fixiek je teda novodobý trend, ktorý však môže mať negatívny vplyv na životné prostredie.

„Fixky sú úžasná vec, pretože vyriešili problém s prašnosťou kried. Problémom je, že jednorazové fixky sú veľmi neekologické,“ hovorí Dana Bohunická, učiteľka na obchodnej akadémii. „Udivuje ma, že v dnešnej dobe recyklácie sú fixky stále jednorazové,“ dodáva pani učiteľka.,,

Použité fixky – záťaž pre životné prostredie

Nie je také jednoduché zistiť, kam máme fixku vyhodiť. Skladá sa totiž z viacerých materiálov a väčšinu komponentov tvorí plast. Tekutá časť je zmiešanina farbív a rozpúšťadla. Špička fixky je vyrobená z pórovitých vlákien (väčšinou vyrobených zo zlisovanej látky). Rozpúšťadlom pre fixky na tabuľu je poväčšine látka vyrobená z petroleja. Veľké množstvo fixiek je preto toxické.

Toxicita fixiek predstavuje nebezpečenstvo nielen pre životné prostredie, ale aj zdravie človeka (vdychovanie či požitie je nebezpečné). Jednorazové fixky sa nedajú rozobrať, a teda ani recyklovať. Najznámejší slovenský výrobca jednorazových fixiek, Centropen, vo svojom stanovisku vysvetľuje, že zátky popisovača sú privarené k plášťu fixky na základe bezpečnostného predpisu EÚ a preto sa nedajú znova naplniť bez poškodenia obalu.

„Opätovné spracovanie plastu pre nás nie je možné, pretože plast je znečistený (potlač, pozostatky náplne vnútri plášťa),“ uvádza sa vo vyjadrení spoločnosti.

Fixky sú teda vážnym problémom

Riešením môže byť recyklačný program

Na Obchodnej akadémii v Trnave sa ročne minie viac ako 100 kusov fixiek. Fixky sa tu však nepoužívajú v celej budove, ale len v niektorých triedach. Množstvo je alarmujúce. Každá fixka obsahuje priemerne 20 gramov plastu, ročne teda v koši skončí asi 20kg plastu. Na prvý pohľad sa môže zdať, že to nie je až tak veľa. V Trnavskom kraji však máme 149 stredných škôl. Ak by každá škola používala fixky iba čiastočne, ako Obchodná akadémia v Trnave, ročne by v koši skončilo asi 2980 kilogramov plastu. Z fixiek teda vzniká obrovské množstvo odpadu - plastu, ktorý nemá ďalšie využitie. Riešením sú plniteľné fixky, ktoré na rozdiel od jednorazových ponúkajú možnosť tento odpad minimalizovať.

O znečisťovaní vie svoje aj výrobca fixiek v USA, ktorý zaviedol pre svojich zákazníkov recyklačný program: zákazníci, ktorí si kúpia produkty od tejto firmy, ich môžu poslať späť na recykláciu. Táto iniciatíva pomáha žiakom na školách, aby boli zodpovední k ochrane životného prostredia. Starý plast spoločnosť energeticky zhodnocuje na palivo.

Alternatívou sú viackrát použiteľné popisovače

V papiernictvách sú taktiež fixky, ktoré sú opakovane použiteľné. Niektoré firmy predávajú fixky aj s fľašou atramentu, takže ich môžete znova naplniť, alebo nahradiť tuhu v popisovači za novú, keď sa vypíše. Takéto tuhy sa dajú samostatne zakúpiť nielen na internete, ale aj v kamenných papiernictvách. Plast fixky teda použijeme viackrát a nevyhadzujeme jednu za druhou. Prekážkou v obchodoch je však ich malá ponuka. Plniteľné fixky tvoria v regáloch malú časť ponuky, takže zákazník nemá veľmi na výber.

V jednom z trnavských papiernictiev sa na rozdiel od jednorazových nepredávajú v kusoch, ale v celých baleniach, čo môže odradiť zákazníka. Ten následne radšej kúpi jeden kus jednorazovej fixky. Cena však môže predstavovať prekážku. V slovenských školách pravdepodobne aj kvôli cene zvyčajne používajú len jednorazové fixky.

Ekologickosť je príliš drahá

Aj napriek dostupnosti plniteľných fixiek vyplynul z analýzy internetových obchodov smutný výsledok. Ekonomickosť vyhráva nad ekologickosťou. Cena jednorazovej fixky sa pohybuje v priemere od 0,65€ do 1,50€. Cena doplniteľných fixiek sa ale môže vyšplhať výrazne vyššie, za jeden kus plniteľnej fixky zaplatíme približne 1,50€ až 4,60€. Aj napriek tomu, že ľudia by chceli používať plniteľné fixky, suma za tieto produkty ich odrádza.

„Plniteľné popisovače sme vyrábali v rokoch 1999-2006. Pre malý záujem sme však výrobu ukončili,“ píše firma Centropen.

„Tuhy v plniacich fixkách vydržia kratšie a platíme za ne oveľa viac,“ vyjadril sa Jaromír Flaškár, učiteľ na základnej škole v Púchove.

Výber teda závisí hlavne od cenovky aj napriek tomu, že by veľa ľudí chcelo chrániť životné prostredie.

Novodobý recyklovateľný boom fixky obišiel

V dnešnej dobe je čoraz viac populárne kupovať výrobky s označením: eko, bio, rozložiteľné atď. Tieto označenia nás oboznámia s faktom, že to čo kupujeme, je šetrné k prírode. Environmentálne orientovanie firiem sa viac a viac objavuje v reklamách a je teda aj lákadlom pre zákazníkov. Táto vlna recyklácie však nezasiahla fixky, možnosť ich recyklácie je veľmi málo známa. Na Slovensku je príkladom snahy recyklovať firma Curaprox, ktorá zbiera použité zubné kefky a vyrába z nich koše na triedenie odpadu.

Plniteľné fixky sú možnosť, ako sa s odpadom z fixiek popasovať. Ak by ľudia hromadne začali plniteľné popisovače kupovať, ich ponuka by sa rozšírila a naopak, ponuka jednorazových by klesla. Je vecou každého, kto fixky používa, vybrať si „eko“ alternatívu a byť tak zodpovednejšími nielen k planéte, ale aj tomu, čo na nej zanecháme našim deťom.

Autor článku: Eliška Bohunická

pravdivé slovo pána Greena

Ľudkovia moji! Azda Vám, ekologickým nadšencom aj obyčajným ľuďom neuniká skutočnosť, že naša Zem sa rapídne mení. Rád by som Vám predniesol celkom zaujímavé fakty, javy, ktoré sa dejú na našej planéte v súčasnosti.

Vedeli ste?

Niektoré druhy vtáctva v okolí Černobyľu sa postupne začínajú vyvíjať na život v rádioaktívnom prostredí.

Rakovina je predovšetkým choroba spôsobená environmentálnymi faktormi – až 90 – 95 % prípadov sa týka vplyvu životného prostredia.

Najznečistenejšie mesto sveta je Naí Dillí v Indii.

Sídlo Taj Mahal z bieleho mramoru postupne žltne. Dôvod? Vysoká koncentrácia znečisteného vzduchu v príľahlých územiach.

Len 14 % plastových obalov sa pozbiera celosvetovo na recykláciu.

Domnievam sa, že dokážeme tejto planéte pomôcť. Milujeme ju, je naším domovom. Avšak si neuvedomujeme, aké následky, ujmy na zdraví jej spôsobujeme činnosťami, navonok neškodnými. Poďme do toho, zmeňme smutné štatistiky a obráťme svet k lepšiemu!

Triky

AKO NAKUPOVAŤ LOKÁLNE

01 Noste si vlastnú textilnú tašku

02 Noste si svoje vlastné nádoby (sklenené, znova použiteľné plasty...)

03 Spište si dopredu nákupný zoznam

04 Nebojte sa spýtať na tipy a odporúčania ostatných

05 Zapojte aj svojich príbuzných či priateľov

Lokálne nakupovanie sa opäť vracia na výslnie. Nakupovaním „doma“ totiž podporujete nielen „svojich vlastných“ ale aj našu matku Zem.

Lokálne nakupovanie by malo byť „must have“ každého z nás.

Produkujeme tým oveľa menej odpadu, takmer až žiadny, znižujeme spotrebu energií potrebnú na dopravu, efektívne predchádzame plytvaniu jedlom a máme mnoho iných ďalších eko výhod.

9 SPÔSOBOV, ako chrániť prírodu každý deň a jednoducho

1 Noste si pláténé vrecúško do obchodov

Vrecúško sa dá okrem kúpy zohnať aj podomácky. Stačí stará záclona a šnúrka z topánky, 15 minút času a vaše vlastné vrecúško je na svete.

Život mikroténového sáčka na rýchlu kúpu pečiva je totiž od 1 minúty do 5 minút. Následne letí do koša.

Daj si do vrecúška ovocie aj pečivo!

2 Letáky čítajte online

a pomocou nálepky na poštovej schránke dajte najavo, že si vo svojej schránke neprajete reklamné časopisy. Ak napriek tomu nejaké dostanete, pravidelne ich zbierajte a odneste do zberu papiera.

3 Zastavte kohútik!

Pri umývaní zubov nemusí tiecť voda do kanála. Vedeli ste, že riad sa dá umývať aj v drese v napustenej vode? Šetrí to vodu aj energiu. Výborným pomocníkom do domácnosti je aj umývačka riadu, ktorá pomocou vysokej teploty umyje všetok riad naraz a šetrí vodu.

A čo tak sprcha? Gél sa lepšie nanáša, keď je voda zastavená :)

4 Kupujte lokálne produkty

Veľa prírodných zdrojov je premárnených na transport vecí, ktoré nájdeme aj pár metrov od nášho domova – zeleniny, bylín či ovocia. Nehovoriac o množstve baliacich materiálov, ktoré sa spotrebujú. Kúpou od lokálneho výrobcu alebo pestovateľa nechránite len prírodu, ale podporujete aj miestnu ekonomiku.

5 Obmedzte kupovanie nápojov v plastových fľašiach

Ušetríte viac peňazí, než by sa mohlo zdať. Plasty sa totiž nachádzajú už aj v pitnej vode, v oceánoch a na miestach, kde by sme pred 100 rokmi hľadali len ťažko.

6 Nekupujte zbytočnosti

V dnešnej dobe sa na celom svete vyrába obrovské množstvo lacných predmetov, ktoré v skutočnosti nikto nepotrebuje. Nízka cena zbytočných produktov spôsobuje to, že si kupujeme aj veci, ktoré reálne nepoužijeme a slúžia iba ako „lapače prachu“. Keď si budete objednávať ďalší kus bižutérie z Číny, spomeňte si na životné prostredie.

Fast fashion – v poslednej dobe veľmi známy pojem. Znamená to výrobu nekvalitného oblečenia, ktoré sa rýchlo ničí a my si musíme kupovať stále nové.

7 Neplytvajte elektrinou.

Nesvieťte zbytočne v miestnostiach, kde sa nikto nenachádza. Klasické žiarovky vymeňte za LED-ky, ktoré znamenajú vyššiu úsporu i dlhšiu životnosť. Ak v zime odcestujete na dlhšiu dobu, zvážte, či sa vám oplatí vypnúť kúrenie. Pamätajte na to, že ak ste preč len pár dní, **spätné vykúrenie studených stien môže znamenať viac použitej energie.**

9 Ovocie a zelenina veľakrát nepotrebujú obal, majú predsa vlastnú šupku!

Banány rastú spojené stopkou, jablká majú šupku, ktorú treba aj tak umývať. Mandarínky šúpeme a kaleráb tiež. Mrkvu čistíme a varíme.

Zemiaky šúpeme. **Potrebuju tieto naše obľúbené potraviny nejaký obal?**

Vaša odpoveď: (nápoveda: nie)

8 Obedujte tam, kde majú porcelánové tanier a kovový príbor

Plastové príbory a plastové tanier si zaslúžia byť poslané do minulosti. Porcelánové tanier sú totiž použiteľné až dovtedy, kým sa nerozbijú. **Život „plastáka“ sa však končí už po pol hodine, keď svoju chuťnú „činu“ dojete.**

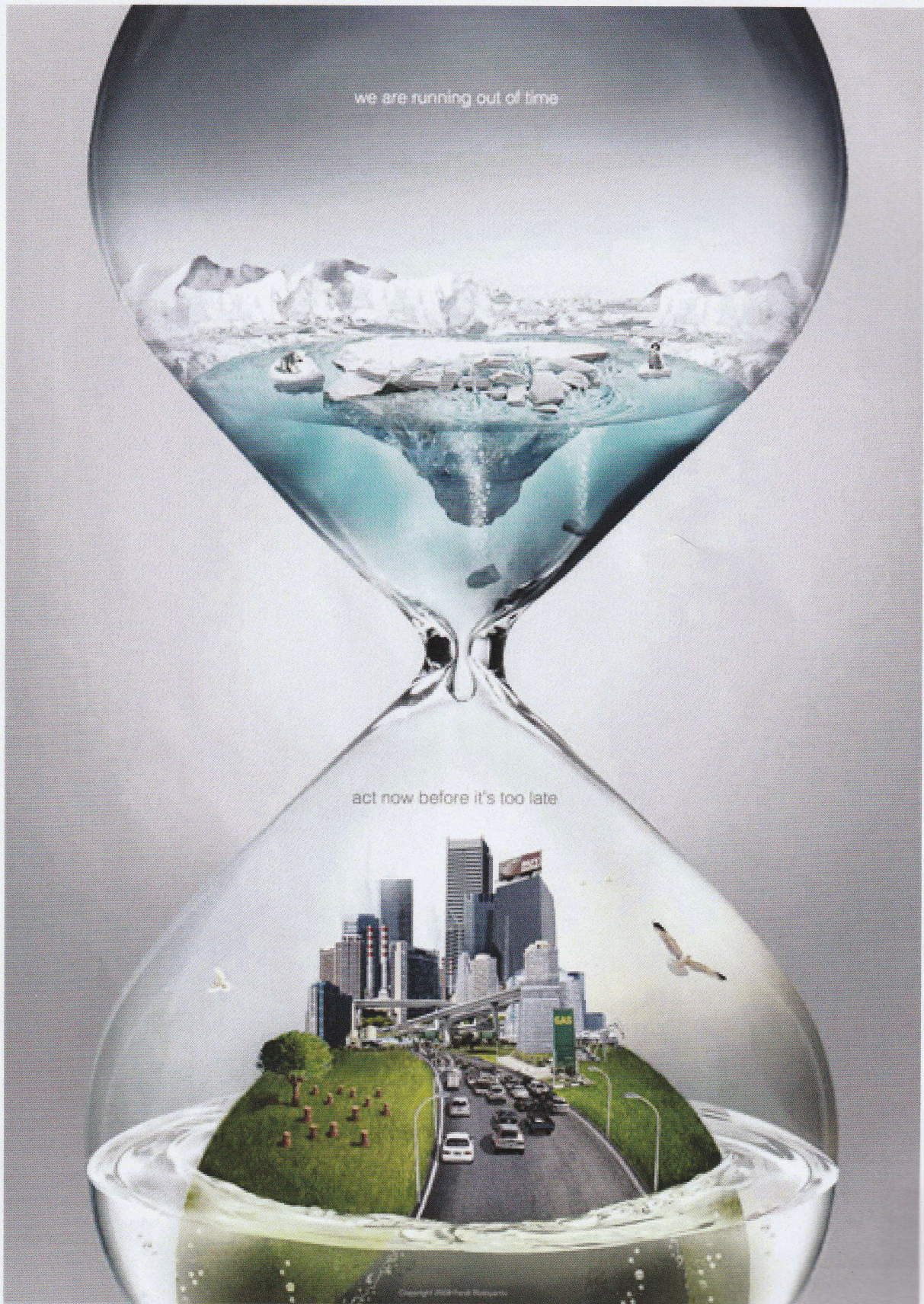
Vyberajte si, kde a z čoho budete jesť!

autorka: Eliška Bohunická

we are running out of time

act now before it's too late

Copyright 2008 Peter Ballaguer

Global warming will affect us all.

GREENPEACE

An aerial photograph of rolling green hills, likely in a coastal or mountainous region. The hills are covered in dense green vegetation. A line of people is visible walking along a ridge in the lower right portion of the image. The text "do something green today!" is overlaid in a large, black, cursive font, centered across the middle of the image.

do
something
green
today!